

ADAPTAREA EDUCAȚIEI CONTABILE LA TENDINȚELE ÎN SCHIMBARE
ADAPTING OF ACCOUNTING EDUCATION TO CHANGING TRENDS

CZU: 657:378.4(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2023.02>

Liliana LAZARI,

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, liliana.lazari@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8310-2341>

Abstract. *This research will address the challenges facing accounting education in higher education in the Republic of Moldova. The relevance of the research is determined by the continuous changes that are in the normative framework of: education in higher education in the Republic of Moldova, the organization of accounting and of the regulation of entities, and last but not least by the transformations of economic processes, the digitalization of accounting and reporting activities, cross-border activities, etc. The aim of this research is to examine how accounting education in higher education rapidly achieves and implements these transformations to provide the knowledge and skills of future accounting graduates. The following scientific research methods were used in the study: analysis of the normative framework governing the study, synthesis of information, comparison to identify distinctive features, deduction of challenges, through which it was possible to present accounting education in higher education.*

Keywords: învățământ superior, educația contabilă, provocările educației contabile.

JEL Classification: M40, M41, A22, A23

Introducere. Dezvoltarea sustenabilă reprezintă un obiectiv global datorită schimbărilor tot mai frecvente din mediul economic internațional. O etapă importantă pentru atingerea acestui obiectiv este organizarea educației durabile, care să asigure creșterea inserției profesionale a absolvenților. Formarea universitară durabilă impune revizuirea permanentă a planurilor de studii și a mediului educațional [5]. Lumea educației trebuie să anticipeze schimbările, astfel încât studenții să nu piardă oportunități sau procese de învățare. Educația contabilă are un rol important în dezvoltarea economică a țărilor. Prin urmare, personalul calificat al profesiei contabile ar trebui să primească o atenție deosebită și o calificare specială care să-i ajute să își îndeplinească sarcinile în mod eficient. De aceea pentru mediul universitar este important să își dezvolte planurile de învățământ și rezultatele învățării pentru a se alinia la cerințele piețelor muncii și a standardelor internaționale de educație contabilă.

S-a studiat cercetările existente utilizând datele Instrumentului Bibliometric Național și datele furnizate de Google Scholar prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Strategia de căutare a articolelor științifice

Sursa de căutare	Instrumentul Bibliometric Național	Google scholar
Cuvinte cheie	Educație contabilă	Accounting education
Perioada	2016-2023	
Rezultate	6 articole științifice (autori din țară)	138 000 articole
Sursa de publicare	Articole în materialele conferințelor	Articole în reviste

Sursa: elaborat de autor în baza Instrumentului Bibliometric Național [1] și Google scholar [2]

Conform datelor prezentate în tabelul 1 se poate menționa că cercetările aferente educației contabile în Republica Moldova (RM) reprezintă studii ale mediului academic, iar la nivel internațional reprezintă preocupări importante determinate de numărul impunător de articole științifice. Conform studiului bibliometric al cercetărilor pe educația contabilă din 2020 „articolele sunt clasificate în cinci secțiuni corespunzător bazelor de cunoștințe tradiționale: curriculum și instruire, instruire pe arie de conținut, tehnologie educațională, studenți și profesori” [3]. Importanța prezentei cercetări este determinată și de studiul realizat de Centrul pentru Reforma Raportării Financiare din cadrul Băncii Mondiale în anul 2019 cu tema: Educația în domeniul Contabilității și Auditului în RM [4].

Metodologia cercetării. Obiectivul acestui studiu este de a cerceta modul de adaptare al educației contabile la trendul de schimbări și impactul asupra educației contabile universitare. După

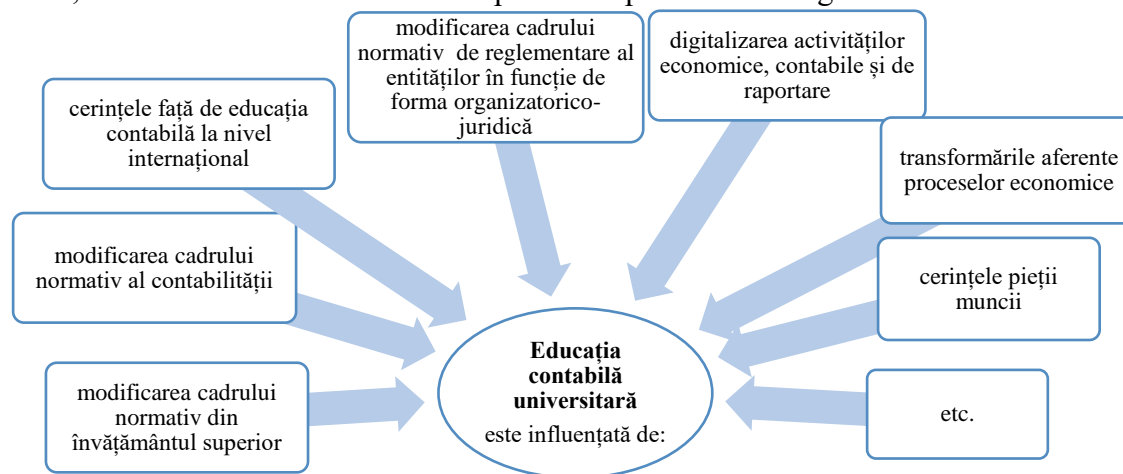
COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PATICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția II, 17 noiembrie 2023
Învățământul superior contabil: provocări și soluții
Teze

scopul funcțional fiind o cercetare exploratorie care stabilește problemele pentru educația contabilă universitară în condițiile multiplelor schimbări existente pe domeniul educației dar și pe activitățile profesionale, din punct de vedere al modului de analiză a informațiilor supuse cercetării fiind o cercetare calitativă atât a cadrului normativ aferent studiului, cât și a cercetărilor existente. În baza cercetărilor realizate au fost stabilite următoarele întrebări: de ce este influențată și cum este influențată educația contabilă din învățământul superior în Republica Moldova?

Conținut. În prezent totul se află în continuă schimbare, inclusiv domeniul educației universitare în general și educația contabilă în particular. Cu toate acestea, standardele și bazele existente pentru educația contabilă reprezintă un fundament pentru a oferi o practică importantă.

Contabilitatea este bine cunoscută ca coloana vertebrală a afacerilor. Personalul contabil calificat trebuie să ajute entității să comunice în limbajul financiar și să ofere informații eficiente și în timp util, să fie capabil să se adapteze și să facă toate schimbările.

La întrebarea de ce este influențată educația contabilă din învățământul superior în Republica Moldova, au fost identificate următoarele provocări prezentate în figura 1:

Figura 1. Factorii ce influențează educația contabilă universitară

Sursa: elaborat de autor în baza studiului realizat și a referințelor bibliografice consultate

Cu siguranță educația contabilă universitară este influențată de tendințele în schimbare, care determină următoarele modificări prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Influența tendințelor de schimbare asupra organizării educației contabile

Criteriaul	Actele normative	Influența asupra educației contabile
Cadrul normativ de reglementare al educației în învățământul superior din Republica Moldova	Codul Educației, modificări intrate în vigoare din 2022, 2023 și 2024	Învățământ la distanță pentru ciclul III Doctorat, Doctorat industrial, Învățământ dual pentru pentru ciclul I Licență
	Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate din 2020	Modificarea Planurilor de învățământ pentru ciclul I Licență și ciclul II Master
	Regulament de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1625 din 2019	Modificări pentru organizarea studiilor la ciclul I Licență
	Regulament-cadru de inițiere și organizare a programelor comune de studii superioare nr. 898 din 2020	Cerințe de organizare a studiilor superioare de Licență, Master și Doctorat în cadrul programelor comune
	Regulament cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II nr. 80 din 2022	Modificarea Planurilor de învățământ ciclul II Master
	Proiectul NOMENCLATORULUI domeniilor de studii și al specialităților în instituțiile de învățământ superior 2023	Unificarea Nomenclatorului pentru 3 cicluri de studii superioare, redenumirea domeniului de formare în Contabilitate și Fiscalitate, a domeniului pentru studii de Doctorat în Finanțe și Contabilitate
	Regulament-cadru de organizare și desfășurare a evaluării finale a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1175 din 2023	Modificări în modul de desfășurare a evaluării studiilor superioare de licență

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția II, 17 noiembrie 2023
Învățământul superior contabil: provocări și soluții
Teze

	Standardele de Calificare și Standardele de competență pe domeniul 0411. Contabilitate la ciclul de studii I Licență (6 CNC), II Master (7 CNC), III Doctorat (8 CNC), 2023	Stabilirea competențelor pe cicluri de studii pe domeniul 0411. Contabilitate. Modificarea Planurilor de învățământ și Curriculelor pentru unitățile de curs
Cerințele internaționale	Manualul de reglementări Internaționale de educație, ediția 2019 Standarde Internaționale de Educație (IES)	Prezintă o nouă abordare pentru dezvoltarea educației contabile la nivel global Revizuirea și actualizarea IES
Cadrul normativ contabil	Legea contabilității și raportării financiare, Modificarea Standardelor Naționale de Contabilitate, Planului general de conturi contabile aplicat din 2020	Actualizarea Curriculei unităților de curs și conținutului unităților de curs
Cadrul normativ de reglementare al entităților	Codul Civil, Codul Fiscal, Legea privind societățile pe acțiuni, Legea privind societățile cu răspundere limitată, etc.	Actualizarea conținuturilor unităților de curs
Digitalizarea	Softuri și aplicații noi, modalități de muncă noi	Noi unități de curs și modificarea conținuturilor

Sursa: elaborat de autor în baza studiului aferent educației contabile

Organismele profesionale internaționale de contabilitate acordă o atenție deosebită educației contabile, IFAC (International Federation of Accountants) stabilește: susținem dezvoltarea, adoptarea și implementarea standardelor internaționale de înaltă calitate; lucrăm pentru a pregăti o profesie contabilă pentru viitor. IAESB (International Accounting Education Standards Board) a revizuit IES 2 “DPI (dezvoltarea profesională inițială) – competențe tehnice”, 3 “DPI – aptitudini profesionale”, 4 “DPI – valori, etică și atitudini profesionale” și 8 „Competența profesională pentru partenerii de misiune responsabili pentru auditurile situațiilor financiare”, intrate în vigoare de la 1 ianuarie 2021, completările obiectivelor educaționale legate de TIC și scepticismul profesional din IES 2, 3, 4 și 8 sprijină profesia contabilă în furnizarea unor servicii de raportare financiară, audit sau altor servicii financiar-contabile conexe de înaltă calitate în era digitală. [7, p.117]

Concluzii. Acest studiu prezintă situația actuală cu privire la trendul de schimbări care au o influență semnificativă asupra educației contabile universitare în RM. Conștientizarea necesității de efectuare continuă de ajustări în educația contabilă este realizată constant. În acest context, trebuie să menținem educația contabilă pe care o oferim publicului relevantă și actuală pentru nevoile societății. Existența unui sistem educațional performant în domeniul contabilității, bazat pe bunele practici internaționale ar contribui la îmbunătățirea competențelor profesionale ale contabililor și auditorilor și, respectiv, la creșterea încrederii publicului în calitatea și utilitatea serviciilor prestate de aceștia. Aspectul educației contabile nu ține doar de RM dar și cel internațional, IFAC și IAESB au anunțat o nouă soluție pentru dezvoltarea viitoare a educației contabile la nivel global [7, p.4]. Educația contabilă universitară trebuie să fie capabilă să formeze absolvenți care să poată supraviețui și să facă cariere bune pe termen lung.

Referințe bibliografice.

1. Instrumentul Bibliometric Național. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/analyze_results_page?filter_id=1
2. Google scholar. https://scholar.google.com/scholar?q=accounting+education&hl=ro&as_sdt=0.5&as_ylo=2016&as_yhi=2023&as_rr=1
3. Barbara APOSTOLOU, Jack W. DORMINEY, John M. HASSELL. Accounting education literature review (2020). In: *Journal of Accounting Education*, Volume 55, June 2021. Disponibil: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0748575121000129>
4. Accounting and Auditing Education, strategies for improvement MOLDOVA, Centre for Financial Reporting Reform WORLD BANK GROUP, 2019. <https://www.acap.md/fckeditorfiles/docs/20190129-moldova-concept-final-1201679101-763940210.pdf>
5. STANCIU V., RINDASU S-M. Formarea profesională sustenabilă – provocări și soluții în țările europene emergente. În: *Audit Financiar* Volum: 18, nr. 160/2020, pp. 641-654. http://revista.cafr.ro/RevistaDetalii_RO?Cod=1096
6. Codul Educației Republicii Moldova nr. 152 din 17.04.2014. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138917&lang=ro#; Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate din 10.02.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_8.pdf; Regulament de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1625 din 12.12.2019. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_1625_din_12.12.2019.pdf; Regulament-cadru de inițiere și organizare a programelor comune de studii superioare nr. 898 din 26.08.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ord.898_programe_comune_1.pdf; Regulament cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II nr. 80 din 16.02.2022. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130035&lang=ro; Proiectul NOMENCLATORULUI domeniilor de studii și al specialităților n instituțiile de învățământ superior, Regulament-cadru de organizare și desfășurare a evaluării finale a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1175 din 19.09.2023. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_1175_din_19.09.2023_evaluare_finala.pdf; Standardele de Calificare și Standardele de competență pe domeniul 0411. Contabilitate la ciclul de studii I Licență (6 CNC), II Master (7 CNC), III Doctorat (8 CNC), 2023
7. Manualul de reglementări Internaționale de educație, ediția 2019. International Accounting Education Standards Board. Disponibil: <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/01/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>
8. Standarde Internaționale de Educație (IES). <https://www.iaesb.org/publications/manual-de-standarde-interna-ionale-de-educa-ie-2019>
9. GRIGOROI L., LAZARI, L. Educația universitară contabilă: avem nevoie de schimbare. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/9-16_16.pdf
10. APOSTOL, C. Repere actuale în formarea viitorului specialist în contabilitate. Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2023.pdf
11. GRIGOROI L., LAZARI, L. Digitalizarea – mijloc sau scop al educației universitare contabile. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
12. BUNGET, O. C., FARCANE, N., BLIDIȘEL, R. G., DUMITRESCU, A. C. Provocări și perspective în educația contabilă. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
13. LAZARI, L., GRIGOROI, L. Compatibilitatea curriculumului universitar contabil cu cerințele profesiei contabile pe piața muncii și mediul IT: realități, nevoi și așteptări. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_aprilie_2021.pdf